

REDACTIA
AD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
în Austro-Ungaria:
1 an fl. 10; pe 1/2
fl. 5; pe 1/4 de an
250; pe 1 lună fl. 1.

în România și străinătate
pe an 40 franci.

inscripțiile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERȚIUNILE:
pe 1 și 2 săptămâni: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

ORGANISAREA

PARTIDULUI

NAȚIONAL

III.

A doua zi după-ce s'a dat verdic-
ul în procesul Memorandului, dl Dr.
Rățiu a convocat în salonul
său de la oțel „Ungaria“ la sfat pe
un număr de fruntași cari erau atunci în
Cluj.

Scopul consfătuirilor era ca să se
stăvilească o înțelegere între „diferitele
elemente“ ale partidului național.

„Situția este mai gravă decât ori-
când. Trebuie să ne dăm cu toții
măna, pentru a duce lucrurile în-
ainte“, — ne zicea dl Diamandi Ma-
nole, care pleda mai mult pentru o
unificare a tuturor elementelor de
stat.

Era adevărat să se facă oare-care
schimbare în comitetul național, și
numele între substituiți să fie aleși
ori numiți și domnii Dr. Aurel Isac,
Dr. A. Francu, Coriolan Bredicean și
Dr. A. Mureșanu.

Bărbat care a muncit o viață în-
treagă și a jertfit ca puțini alții, dl
Diamandi Manole deși se retrăsese
din politică de mai multă vreme, to-
tuși avea și are între noi o mare
încredere. Bătrâni și tineri îl admirăm
pentru verva și francheta sa. În
consfătuirea amintită mai sus, a fost
cu deosebire sublim în a arăta pri-
mejdia mare în care am ajuns și ne-
cesitatea de o organizare strânsă,
cum n'a mai fost.

„Tribuniști“, „gazetiști“ și „Mocso-
nyști“, să ne dăm cu toții mâna!

Aceasta era dorința iubitelui nostru
național...

Vorba e însă că în comitetul na-
țional nu era nici un loc vacant.
Trebuia deci să demisioneze cinci
ca să se aleagă cei propuși și ast-
fel „să fim cu toții o apă“. Cine
să demisioneze însă? Apoi cine să-i
aleagă? Noi, cei dela consfătuire nu
aveam nici un drept, căci nu eram
comitet național ci amestecați... Ear'
președintele nu are drept să nu-
mească (la 16 Februarie 1896 s'a creat
acest precedent!).

În sensul acesta a vorbit dl Iuliu
Coroianu și subsemnatul.

Ne-am și despărțit fără să fi ispră-
vit ceva. Din contra: discuțiunile
destul de aprinse între „diferitele
elemente“ arătau ce greu este să
faci între ele unirea dorită de toți,
dar solicitată îndeosebi de bătrâni.

Dnii Barcianu, Cristea, Comșa și
Albini cari nu luaseră parte la con-
sfătuirea din Cluj, au rămas nu toc-
mai plăcut surprinși când au auzit

vestea despre cele-ce erau să se
pună la cale. Și mai puțin s'au bu-
curat, aflând ca după-ce dl Rățiu s'a
reintors la Sibiu, fără să-i consulte,
a convocat îndată pe mai mulți frun-
tași, la o nouă consfătuire.

„Încercări zadarnice“, ziceau ai
noștri, tribuniștii sibieni, cari aveau
experiența lucrurilor, pe cum au avut
de susținut lupte destul de crâncene
tocmai împotriva celor a căror intrare
în comitet se intenționa. Ear' când
a eșit svonul și despre candida-
tura dlui Diaconovich, solicitată d'un
om foarte de aproape al familiei Rățiu,
unii dintre amicii noștri au căzut la
bănuiala, bănuială care se întărea cu
atât mai mult, cu cât în tot acest
interval dl Rățiu aproape evita de-
legația sibiană a comitetului executiv,
îndeosebi părea a ignora că unele
agende trebuia să le pună la cale
numai cu dl Dr. D. P. Barcianu,
cassarul comitetului.

La 18 Iunie s'au și adunat fruntașii.
Ai noștri, întemeietorii „Tribunei“,
n'au trebuit să ia însă cuvântul pen-
tru-ca să arate, ce greu ar putea să
lucreze un comitet eterogen. Pentru-
că îndată-ce dl Rățiu a deschis șe-
dința, dl Mureșanu cerând cuvântul,
a ținut o adevărată filipică în primul
rând, criticând conducerea sa politică
și apoi în contra întregii direcțiuni
reprezentată de cei dela „Tribuna“.
Atunci s'a întâmplat că la isprăvit,
dl Rățiu, cu multă voioșie, a întreat:
„Ei bine dle colega, noi am făcut
reu. Spune-ne acum D-Ta cum să
se facă lucrurile bine pe... viitor“?
Dl Mureșanu a răspuns: „La asta nu
m'am gândit!“...

Ne-am imprăștiat fără să se fi
isprăvit ceva, rămânând astfel ade-
vărată tot pilda dlui Diamandi Manole
despre caii de rasă și cărării cari nu
pot fi prinși la aceeași trăsura...

Cât despre începutul neînțelegeri-
lor dintre martirii dela Vaț și dl
Rățiu, clarificare ar putea aduce nu-
mai epistola lungă și politică pe care
cei întemnițați la Vaț au adresat-o,
colectiv, dlui Rățiu...

Amintesc aci numai faptul că epi-
stola a fost concepută de dl. Dr. D.
Barcianu, care, desigur, atunci când
va crede de cuviință, va face istori-
cul întregii epoci dela temniță, epocă
plină de interesante episoade, în care
au jucat rol mulți și multe și mai pre-
sus de toate plină de bogate învăț-
ăminte pentru cei cari vor să se an-
gajeze pe terenul politicii naționale.

Pe 7/19 Septembrie s'a convocat
eară o consfătuire a fruntașilor, ș'a-
nume la Arad, în casa dlui V. Mangra.
A fost dorința martirilor, ca să se în-
cerce o apropiere cu dl Mocsonyi și
oamenii sei.

Dl Dr. G. Popovici, protopop al
Lugojului și president al comitetului
substituit vorbise la 1 Septembrie cu
dl Mocsonyi și primise impresia —
așa ne spunea în Sibiu — că dl Mo-
csonyi nici odată nu s'a arătat mai
dispus de a lucra cu noi. La 3 Sep-
tembre sosise în Sibiu și dl Mangra,
unde a conferat două zile cu dl Mo-
csonyi Primise însă impresia că dl
Mocsonyi este tot cel vechiu!

La 11 Septembrie ne și serie, că
vestitele puncte dela Copșa — condi-
țiunile ce dl Mocsonyi punea pentru
a lucra cu noi — au fost respinse de
martirii din Vaț.

Astfel, la consfătuirea din Arad, dl
Mocsonyi nici n'a luat parte. Au fost
de față din Arad: V. Mangra, R. Cio-
rogaru, Dr. Vuia, Dr. Demian, Dr. G.
Popa, P. Truța, Dr. St. C. Pop; din
Banat Dr. G. Popovici, Dr. St. C. Pe-
trovici, Dr. Ungureanu, G. Lazar, M.
Popovici; din Ardeal: Sept. Albini,
Victor Popea, Dr. N. Maier, Dr. V.
Hossu, Dr. Aug. Bunea, V. Suci, Dr.
V. Fodor, Dr. Aurel Isac, Fr. Hossu,
Dr. Aurel Mureșanu, D. Vaida și apoi
P. Grozda (Șimand), G. Popovici (Și-
ria), G. Moroianu (Paris), N. Diamandi
(Oradia), Paladi (preot, Bihor), Andr.
Cosma (Șimleu) și subsemnatul.

Chestia organizării partidului ne a
preocupat s'aici. După ce dl Dr. Isac
propusese ca pentru a pregăti mate-
rialul unei conferențe să se aleagă o
comisie din cei de față, cari să su-
pună apoi materialul lucrat eară unei
alte consfătuiri intime, — subsemnatul
am arătat că astfel se trece peste
organizarea prezentă, de oarece dacă
există comitet național, atunci el este sin-
gurul for care are să judece materialul
de dus în discuțiunea conferinței ce se
va convoca.

Prima criză prezidențială așa a și
început: dl Dr. G. Popovici se anga-
jase ca materialul lucrat de comisia
ce s'a ales la această consfătuire,
să fie debătut ulterior înaintea ace-
loraș bărbați cari erau la consfătuirea
din Arad. Deoarece-ce însă comisia în
care figurau Dr. St. C. Pop, V. Mangra,
Dr. Oncu, Dr. Popovici-Lugoj, Dr. St.
Petrovici, Hossu-Deva, Dr. Mureșanu,
Dr. Isac, Dr. Francu, Dr. Al. Mocsonyi,
C. Brediceanu, Andreiu Cosma și
Sept. Albini, — n'a putut să ajungă
la nici o înțelegere, pentru-că două zile
s'a discutat... „în principiu“, ieșind la
iveală mari deosebiri de principii
între însăși dl Mocsonyi pe deoparte,
ear' pe de altă parte domnii Dr. A.
Isac, Francu și Mureșanu, noi, comi-
tetul național în ședința din Octom-
vrie am hotărât să nu mai așteptăm
material dela nici o altă consfătuire, ci
din sinul nostru am ales o comisie
(Mangra, Berinde, Albini, Dr. Bunea
și Dr. Ciuta) care să redacteze un

proiect de rezoluțiuni, cari s'au și
primit în adunarea națională din 28
Noemvrie 1894, ear' alta (Mangra
Bunea și subsemnatul) care să redac-
teze un proiect de raport. D. Dr. G.
Popovici și-a dat atunci demisia din
președenție, rămânând însă în comitet,
unde a și lucrat cu zel pentru reu-
șirea adunării naționale din 28 No-
emvrie.

În consfătuirea dela Arad am schițat
și planul după care ar fi de dorit să
organizăm mai temeinic partidul...
„Ei, dar' asta-i lucru greu și cere
vreme multă“, — s'a reflectat de
unii, și astfel nu s'a pus în discuție
organizarea. Am propus apo' un plan
de organizare mai restrânsă, numai
în vedere de-a se strânge bani, căci
cassarul comitetului n'avea nici un
ban și noi hotărâsem convocarea con-
ferenței. Nu s'a primit nici acesta, s'a
adoptat numai ca fie-care din cei pre-
senți să colecteze în cercul seu de
activitate. N'a colectat însă nimeni. La
28 Noemvrie, ziua conferenței, cassa-
rul nostru avea mari și lați 200 fl.,
cât am dat noi, câțiva inși (cinci inși,
poate cei mai săraci, câte 20 fl. și dl
D. Vaida 100 fl.)

Eată în ce hal de slăbiciune eram
și cu toate acestea ziarele ungurești
scriau că am cheltuit zeci de mii de
florei cu frumoasa și însuflețitoarea
adunare din 28 Noemvrie 1894.

Toată organizarea era, că întor-
cându-ne la Sibiu, am început să
inundăm Ardealul cu scrisori, ear'
martirii mi-au zis să mai merg și în
persoană pe la toți fruntașii. Am co-
lindat atunci până și Maramureșul.

În ajunul adunării cine a făcut însă
bucluc?

Mocsonyiștii, căror atâta timp li-se
făcuse curte. Dl Al. Mocsonyi scrisese
însuși în „Dreptatea“ articol, sfătuind
pe toți Românii să stea acasă!

Insuflețirea obștei pentru cauză era
însă atât de mare, în cât nu se ob-
serva lipsa de totală organizare, pre-
cum înăbușea și valorile ce se porneau
din atâtea conciliabile, cari de altfel
nu cădeau în cadrul organizării ofi-
cioase a partidului național.

Russu Șirianu.

Ei între ei. Două paragrafe revoaltă azi
pe unul dintre cele mai neaoșe partide ma-
ghiare în „sentimentul“ seu național: §-ul
16 din proiectul de lege despre procedura
penală, după care ori-ce vătămăre de onoare
și calomniare, comise în contra privaților,
cad în cadrul de competență al tribunalelor,
și §-ul 35 din proiectul de lege despre ju-
decătoriile curților cu jurați, după care mi-
nisterului i-se dă dreptul a suspenda a-
ceastă judecatorie pe un anumit timp și în
anumite locuri. Ambele paragrafe au strî-
nit o furtunoasă nemulțumire în partidul
maghiar așa numit independent și 48-ist.

Membrii acestui partid, mai ales §-ul 35
din proiectul legii despre judecătoria curți-

lor cu jurați îl află mai periculos decât celebrul paragraf 25 al legii despre apărarea țării și într-o ședință a lor din zilele trecute au hotărât ca încontra acestor proiecte să lupte până la extrem.

Din Fiume.

(Coresp. particulară.)

25 Martie n. 1897.

Mult stimată Dle Redactor!

Astăzi a fost instalarea solemnă a noului primar Dr. M. Maylender. Însoțirea e mare: pe „Corso“ se împărțeau damelor buchete de flori cu inscripția pe tricolor fuman: „*Evvive Maylender Podestà di Fiume.*“ În timpinări cu muzici și coruri. Seara conduit de torțe și iluminatie.

În alocuția sa a intonat: „*Compatti pro l'autonomia di Fiume.*“

În nou alesul consiliu școlar reprezentanța orașului a numit de membru dintre profesori pe Vinc. Nicoară, Român din Ardeal.

În zilele trecute a murit în vîrstă de 46 de ani Stefan Popescu, feciorul fostului învățător din Oravița, controlor la ofi. principal de vamă. Om harnic și onest. Lasă 7 copii, dintre cari numai unul e mare: sublocotenent la Pola.

În port se admiră vaporul român „Meteor“ din nou înființata flotilă mercantilă a României. Căpitanul vasului este Mihail Căplescu. A schimbat motorul și face reparații în dock-ul de aici.

Vapore rumeno se aude întăiașdată pe aici, căci bricul Mircea acum sînt vre-o doi ani numai în treacă a fost pe aici.

Pentru gimnaziul din Fiume guvernul unguresc a trimis doi candidați absoluți și calificați la Roma, să învețe italianește. Cei trimiși sînt: Ioan Nicoară și Nicolau Tanco. Cu candidați de ungar nu se propoșese.

Bismarck și politica.

Într'un interview pe care i-l-a acordat unui ziarist, fostul cancelar al Germaniei, prințul de Bismarck, a zis:

„Vieața mea întregă — a zis dl de Bismarck — a fost un joc mare cu banii altora.

„Nici odată n'am putut să prevăd siguranță dacă planurile mele aveau se reușească.

„Negreșit, puteam să guvernez asupra acestui curent al evenimentelor, dar nu a dirijez curentul chiar.

„Omul politic, cât trăește, rămâne nedesvîrșit. Pentru a ajunge la scopul căl urmărește, atîrnă prea mult de cooperarea altora, cari sînt nestatornici și înșeală pe vederile. Trebuie să țină socoteală prea mult de accidentele neprevăzute, ca și agricultura de schimbările vremii, pentru-a să poată zice, chiar și după cel mai mare succes: „Bun, asta mi-a reușit; am isprăvit cu afacerea aceasta și pot să privec rezultatul cu mulțumire“. Numai după zeii de ani se poate judeca lămurit dacă acest succes era definitiv sau numai aparent, trecător.

„Politica nu e o afacere ca ori-care altă. Bancherul, când a făcut o operație de bursă, își evaluează imediat câștigul în mărci și fennigi; poate să și frece mâinile și să ba șampanie; omul politic nu e nici-odată în această plăcută poziție. El e muncit necontenit de nesiguranța de a ști dacă ceea ce trebuie, și dacă, în cele din urmă, nu va rezulta urmări stricăcioase. Niciodată el nu știe lămurit lucrul acesta.

„Politica, în această privință, are o oarecare asemănare cu silvicultura. Este o școală de silvicultură pe frontispiciul căreia se poate citi inscripția: „Culegem ceea ce n'am semănat și semănam ceea ce nu vom culege...“

„Politica, după încheierea unei afaceri, ori-cât de strălucită ar părea, nu poate să înscrie nimic cu siguranță la activul ei. Acest lucru nu mi s'a întimplat, nici chiar după o pace atât de strălucită ca cea dela Francfort“.

Din parlamentul austriac.

Ieri în 29 l. c. s'a făcut deschiderea solemnă a noului parlament austriac prin mesagiul de tron, din care extragem câteva enunțăminte mai importante. Vorbind de reînnoirea pactului și de chestia băncilor, mesagiul zice:

„Pătruși de spiritul patriotic, d-voastre aveți să discutați drept și cu echitate proiectele ce vi-se vor pune în desbatere și a căror îndeplinire e tot atât de dorită, pe cât este de necesară“.

Mesagiul amintește apoi de reforma procedurii penale militare și de proiectul privitor la asigurarea secretelor militare.

Punctul mai important din mesagiul este pentru noi enunțăminte despre politica de naționalități a guvernului, ceea ce dovedește, că factorii normativi ai statului austriac dau mare atențiune chestiei naționale care nu mai poate azi să fie nesocotită de nici un guvern al statelor monarhiei noastre.

„Guvernul — zice mesagiul — își va da toată silința, ca să înlătore pedecile cari se

pun în calea apropierii naționalităților de puterea statului.

„Va stărui, ca, satisfăcînd între marginile constituțiunii justele lor pretensiuni, să creze o basă, pe care recunoscîndu-li-se drepturile, pace și bună înțelegere să domnească între toate popoarele din stat, și cu ajutorul lui Dumnezeu — aceasta se va și ajunge“.

În fine mesagiul accentuează concordia între marile puteri cu privire la încercăturile din Orient, deși s'au ivit unele disensiuni în cursul pertractărilor în această chestie neliniștitoare.

Pivitor la *alitudinea Greciei*, mesagiul zice, că aceasta nici decît nu este aprobată din partea puterilor, dar că și Turcia trebuie să țină cont de responsabilitatea, ce o are.

„Simonie“ sau mai mult?

Din Poiana Sibiului primim o corespondență mai lungă din care extragem următoarele date, destul de caracteristice pentru stările, ce domnesc azi în cercurile bisericesti din arhidieceasa gr.-orientală Transilvană:

Cam la 1890, fostului nostru paroh Nicolae Măneguț, i-s'a pus în vedere că va fi numit (în schimbul cărui preț? nu știu!) de administrator protopresbiterial în tractul M.-Oșorheiu, devenit vacant prin moartea protopresbiterului Trămbitaș.

Cum parochia noastră Poiana se numără între primele parochii din Arhidieceasă și prin urmare cu venite considerabile pentru parochii nostri, 3 la număr, pe părintele Măneguț nu l'a lăsat inima să se despartă de colegii sei Dobrotă (acum răposat) și de Șerb (parochienii erau bani bucuroși, că scapă de el) cu una cu două și se pune pe tîrguială.

Tîrgul acesta este nu știm cum să-i zicem, „simonie“ sau mai mult?

Părintele Măneguț, care rîvnea de mult după brăne roșii și care nu odată strigă în gura mare, că voiu arăta eu protopopiței Gapi (Droc) din Mercurea, că voiu ajunge protopop și încă mai de model ca părintele Droc, promite celor doi colegi ai sei, că va părăsi Poiana, dacă acestia se obligă a-i cumpăra partea din parochie cu câte 400 fl., în total 800 fl., pentru care sumă, el îi lasă pe ambii de administratori parochiali.

Despre această sumă ambii extradau obligație legală.

Părintele Șerb și Dobrotă, nu s'au grăbit a solvi la timp acești arginți ai lui Iuda și urmare a fost, că P. Măneguț, azi pro-

topresbiter în M.-Oșorheiu, i-a improcesuat pe baza obligațiunei extradate și tribunalul și tabla r. i-a judecat pe ambii la solvirea sumei împreună cu interesele în total la 1010 fl.

Curia r. în urma apelației judecăților, îi absolvă însă pe ambii dela solvirea sumei, și îndatorează pe Măneguț la suportarea șeselor.

În restul scrisorii, să amintește, că Măneguț a reușit (pe ce base?) procesul etc. lucruri ce nu ne privesc.

Mai caracteristic în lucru însă este, că consistorul arhidiececan, nu tocmai de parte de Poiana și de tribunal, nu numai, că nare nici o știre de acest tîrg revoltător, dar a numit în timpul din urmă pe protopopul tîrguitor de cele bisericesti și de administrator protopopese în tractul Turzei!

Unde Ți-e, o! Șaguna, mîna ta puternică, să măture pe acești gescheftari din sinul bisericii!

Dela Sibiu.

(Alegeri pentru sinodul arhidiececan.)

Joi, la 13/25 Martie, s'au făcut alegerile pentru deputații clericali la sinodul arhidiececan transilvan. Dintre alegerile până aci cunoscute, se comunică alegerea vicarului arhiepiscopesc Dr. Il. Pușcariu, în cercul Sibiu; a protopresbiterului Dr. Nic. Maier în cercul Seliștei; a administratorului protopresbiterial Sergiu Medean, în cercul S. Sebeș; a protopresbiterului Nic. Ivan, în cercul Deva; a administratorului Avram Pécuaru, (Dobra) în cercul Ilie; a protopresbiterului Tului Roșescu, în cercul Cluj; a preotului T. V. Gheaja, în cercul Solnoc; a protopresbiterului Simeon Monda, în cercul Bistrița; a ases. cons. Mateiu Voileanu, în cercul Sighișoarei; a protopresh. D. Coltofean, în cercul Treiscaune; a parochului V. Voina, în cercul Brașov; a protopresbiterului Traian Mețian în cercul Bran și a protopresbiterului Iuliu Dan în cercul Făgăraș.

În legătură cu acestea, pot să vă comunic, că în părțile Seliștei, Sibiului, și a Iliei alegătorii din primul cerc au candidat pe profesorul Dr. D. P. Barciuanu, ear' cei din celelalte două pe profesorul D. Comșa, ambii din Sibiu, a căror alegere de deputați mireni este ca sigură. Alegătorii țin să facă o surprindere plăcută acestor doi bărbați, ce au binemeritat pentru biserică și națiune.

Eremia.

Jacques Damour.

— Novelă —

De

Emil Zola.

(Urmare).

— Ei, fîrtate, e mai bine dacă ne expli-căm. La naiba, n'avem nimic împreună. La ce dracu ne-am certa, când nici unul nu purtăm vina?

Damour, sta cu capul plecat și privea țintă la piciorul mesei, apoi zise cu voce stinsă:

Nu sînt supărat pe D.-Voastră: dați-mi pace, plecați de aici, vreau să vorbesc cu Felicia...

— Asta nu se poate, zise măcelarul liniștit. Nu vreau să s'imbolnăvească eară ca în trecut... Putem noi vorbi și fără ea... Dacă te porți cuminte, nu se va întîmpla nimic. Fiind-că susții că tot o mai iubești, judecă lucrul, și procedează cum va fi mai bine pentru ea.

— Taci, domnule! îl intrerupse Damour întăritat. Nu te amesteca în lucrurile mele, căci vei plăti amar.

Berru crezînd că treaba ajunge deja la cuțite, sări între cei doi ca un mare viteaz. Damour însă îl împinse.

— Du-te la dracu, de ce naiba te temi, măgarule!

— Mai încet, zise Sagnard, omul în mînie nu știe ce face... Promiteți-mi, domnule, că nu veți face nici o nebunie, dacă voiu chema-o pe Felicia... Știți ce inimă simți-toare are... La urma urmei nici d-ta și nici eu nu voim s'o omorăm... Nu-ți vei eși din sărite?

— Ei, dacă aș fi venit cu intenții rele aici, aș fi început cu aceea, că te zugrumam!

Și cu atîta durere le spuse acestea, în cât rămăsese emoționat măcelarul.

— Așadar' o chem pe Felicia. Sînt om drept; pricep că vrei să lămurești relațiile cu ea. În sfîrșit ești în drept.

Merse la ușe și bătu:

— Felicia! Felicia!

În odaie însă nu se mișca nimic, căci femeia incremenită de gîndul revederii, sta ca țintuită de scaun strîngîndu-și copii la sin. Măcelarul începî să devie nerăbdător:

— Felicio, vino odată... Nu fi nebună. Domnul acesta mi-a promis că nu va face nici un scîndal.

Se întoarse în sfîrșit cheia în ușe și femeia apărî pe prag; incuie însă cu grije din nou ușa, ca copii să poată fi neconturbați.

Urmă din nou o tăcere lungă, timidă. Acum se începea marea tragere la sorti, cum avea obiceiul să zică Berru.

Damour începî în sfîrșit să vorbească încet și încureat, pe când Sagnard stînd lângă gîm, ridică cu un deget perdeaua albă, și se făcu că privește afară, voind să arate că el tot-d'a-una e marinos.

— Felicio, tu ști că eu n'am fost nici-odată om rău... Și nu voiu fi nici de aci înainte.

La început voiam să vă omor pe toți; dar' pe urmă îmi adusei aminte, că n'ar fi de nici un folos... E mai bine dacă te las pe tine să alegi. Vom face cum dorești tu. Legea nu ne poate ajuta; de aceea e mai bine să mărturisești pe care din noi îl vrei... Răspunde... cu cine vrei să rămăi?

Femea nu putea răspunde. Graiul i-se oprise de emoție.

— Bine, continuă Damour, cu acelaș ton tîmpit, pricep cu cine ții... Știam deja când am venit aici, că acesta va fi sfîrșitul... Și eu nu sînt supărat pe tine; îți dau dreptate. Eu m'am ruinat, nu mai am nimic și nici nu mă mai iubești; cu el ești fericită, ne mai amintind de cei doi copii mici...

Felicia plîngea amar.

— E păcat să plîngi, nu ți-le spun a-cestea ca reproș... A fost scris să fie așa,

cătă deslegarea... Am venit aici numai să-ți spun, că din partea mea poți trăi liniștită. Acum, că ai răspuns, n'am să te conturb mai mult... Toate s'au sfîrșit, nu vei mai auzi de mine în veci.

Cu acestea voi să plece; dar Sagnard mișcat peste fire, îi ținu calea și îi zise:

— Ei, domnule, tot ești un om brav!... Nu vreau să ne despărțim așa, prînzeste cel puțin cu noi.

— Mulțumesc, dar nu se poate.

Berru, care era de părere, că toate acestea sînt amuzante, avu o decepție, vîzînd că soțul lui nu primește invitarea.

— Cel puțin să închinăm odată, zise din nou măcelarul; ne dai cel puțin voe să-ți oferim un păhar de vin?

Damour esită un moment. Își plimba liniștit privirea prin sofragerie, montată cu mobilă albă de mesteacăn; apoi i-se împedecară ochii de Felicia, care cu ochii plini de lacrimi îl ruga mut.

— Bine, fie dară, zise în sfîrșit.

Sagnard se bucură peste măsură.

Iute, păhare, Felicia! strigă el. Nu e nevoie de servitoare... Patru păhare, căci și tu trebuie să-nchini... Tot e frumos, că nu ne-ai refuzat invitarea... Nici nu știu ce bucurie mi-ai cauzat, căci îmi plac oamenii cu inimă bună, ear d-ta, zeu lui Dumnezeu, ai inimă bună!

Din Dieta maghiară.

— Ședința dela 29 Martie. —

Obiectul ședinței a fost continuarea discuțiunii asupra apropriației și asupra mai multor cazuri de incompatibilitate. Rolul principal l-au avut în această ședință deputați din partidul catolic-poporal, căci celelalte partide din opoziție, după ce și-au exprimat deja prin oratorii lor neîncrederea totală față cu atitudinea guvernului și a partidului liberal, — s'au retras și au stat pasive în fața debaterilor.

Momentele mai de interes ale ședinței au fost: raportul presiului despre *abzicerea de mandat a lui Morzsányi Károly, ales în colegiul din Erzsébetváros și a lui Biedermann Rezső din Szigetvár.* Apoi discuțiunea asupra unor cazuri de incompatibilitate.

Oratorul *Kálmán Károly* în vorbirea sa de o oră și jumătate a amintit și de mandatul contelui *Tisza István*, ale cărui ocupațiuni ar fi incompatibile cu poziția de deputat al camerei. *Tisza* însă a respins observarea oratorului și a zis, că dacă ocupațiunile lui în adevăr ar fi incompatibile cu mandatul, atunci judece-o aceasta o critică competentă. Replicând, oratorul anunță cas de incompatibilitate și pentru deputații *Enyedi, Lukács și Hieronymi Károly, deputatul Aradului.*

Presidiul anunță, că aceste cazuri le va transpune comisiunii de incompatibilitate.

Al doilea vorbitor a fost *Farkas József*, care a declarat, că numai din cauza legilor politice-bisericești a fost silit să iasă din partidul guvernamental.

Ultimul orator a fost *Mócsy Antal*, care cere dela guvern să eruje baza creștină a țării, pe care de o mie de ani stă clădit statul ungar.

La finea ședinței și la propunerea ministrului-president *Bánffy*, camera decide, ca în ședința de Joi să se aleagă noua comisiune pentru chestia cuotei.

† Alexandru Lahovary.

Inmormântarea.

I. Translațiunea rămășițelor mortuare de la gara de Nord la biserica albă, s'a făcut Sâmbătă la ora 9 dimineața.

II. Publicul a fost admis în biserică, Sâmbătă dela ora 10 dimineața, până seara.

III. Coroanele s'au depus la biserica albă, Sâmbătă, toată ziua.

IV. Duminecă, 16 Martie, ziua inmormântării, la ameză, biserica, din cauza spațiului foarte restrâns, a fost deschisă numai fa-

intr'acestea *Felicia* căuta enervată păharele și vinul în bufett. Iși perduse capul intr'atăta, că nu găsea nimic. În sfârșit *Sagnard* fu nevoit să-i dea ajutor. După ce se umplură păharele, societatea din giurul mesei începu să'nchine.

— Dumnezeu să vă ție!

Damour, care sta față'n față cu *Felicia*, trebui să se'ntindă peste masă, ca să-i poată ajunge păharul. Se priviră mut și în ochi li se reflectă tot trecutul. Femea tremura intr'atăta, încât atingerea păharelor s'amea cu clănțanitul de dinți al unui bolnav de friguri. Nu-și mai ziceau tu, erau morți unul pentru altul, și trăiau numai în amintire.

— Dumnezeu să vă ție!

Și pe când toți patru închinau în liniște, se auzia din odaia vecină șgomotul copiilor. Mititeii începuseră să se joace d'a ascunsul, și alergau unul după altul rîzînd vesel. Apoi scuturară ușa:

— Mamă, Mamă!

— Acum rămâneți cu bine, — zise *Damour*, punîndu-și păharul pe masă.

Apoi plecă. *Felicia* privia tmărnurită și palidă, cum se depărtează, *Sagnard* însă îi petrecu cu curtoasie până la poartă.

(Va urma.)

miliei, demnitarilor statului, doamnelor și delegațiunilor.

V. În biserică, doamnele au ocupat partea stîngă a naosului, ear' d-nii partea dreaptă a naosului și amîndouă laturile cathechumenului.

Jurul catafalcului a fost lăsat cu totul liber pentru desfășurarea serviciului bisericesc.

VI. Serviciul divin al inmormântării s'a început la ora 1 foarte precis și a fost celebrat de I. P. S. mitropolitul primat, asistat de Prea Sfințitul *Nifon Ploesteanu* și de clerul capitalei.

VII. După cuvîntări și după ce I. P. S. mitropolitul primat a dat cea din urmă binecuvîntare răposatului, pe când corul intona cîntecul: „Spune-mi Doamne sfîrșitul meu“ s'au făcut omagiile răposatului dela dreapta la stînga catafalcului și în măsura defilării asistența a părăsit biserică.

VIII. Cortegiul s'a format în ordinea următoare: 1. Gendarmii călări; 2. Colivele; 3. Carele cu coroane; 4. I-ul cor bisericesc; 5. Clerul ofician; 6. Decorațiunile; 7. Coroanele purtate, cu delegațiunile respective; 8. Al II-lea cor bisericesc; 9. Carul funebru; 10. Familia și asistenți; 11. Trăsura regală; 12. Trăsurile familiei; 13. Armata; 14. Trăsurile invitaților.

IX. Cortegiul a străbătut următorul parcurs: Calea Victoriei, strada Lip canii, str. Șelari, Calea Rahovei, strada 11 Iunie, Șoseaua Filaret la cimiterul Șerban-Vodă.

X. În parcursul său cortegiul a făcut două stări: I-a în respăntia Bulevardului Academiei, unde a vorbit un delegat al studenților universitari; și a II-a stare în fața palatului justiției, unde a vorbit un delegat al baroului capitalei.

XI. La cimitir, în fața mormîntului, s'au rostit cuvîntările.

XII. Ordinea solemnității a fost dirigeată de comitetul inmormântării; ear' ordinea cortegiului, pe lângă poliția capitalei, a fost ținută de membrii clubului conservator însărcinați cu aceasta.

NOUȚĂȚI

Arad, 30 Martie st. n. 1897.

Contra cuotei. În unele suburbii ale Budapestei s'a pornit o destul de puternică mișcare contra cuotei. După obicei unguresc, mișcarea aceasta s'a pornit în chip foarte patriarhal: „patrioții“ s'au adunat intim la așa zisele „kvota-vacsora“, (mîncare și bîntură la cărcimă!), unde între pahare au regulat finanțele țării.

Cea mai apropiată „kvota vacsora“ va fi mâine seara în cărciuma de pe *Nagymező* uteza No. 21, unde se vor aduna, spun foile ungurești, foarte mulți cetățeni.

Vorba e însă, cine plătește consumația?

Provocări cu grămadă. Cu ocazia demonstrațiunilor tinerimei universitare contra evotei, ziarul „*M. Ujság*“ a batjocorit pe manifestanți. Dintre aceștia, peste 25 studenți universitari au provocat acum la duel pe redactorul *Erdély Zoltán*, ai cărui martori au acceptat provocările.

Diferendul iscat între dl *Iustin Ardelean* și între dl *Russu Șirianu* s'a rezolvat pe cale cavaleriască.

Arad, 16/28 Martie 1897.

Dr. T. Popescu. Dr. St. C. Pop.
Dr. I. Suciu. Sava Rairu.

Kossuth și H.-M.-Vásárhely. Ziarele ungurești spun că „cel mai unguresc oraș“, vestitul *H.-M.-Vásárhely*, probabil pentru a-și spăla rușinea cu otrăvirile, a pornit acum o colecție pentru a ridica în piața mare o statuă lui *Kossuth*.

Procesul otrăvitoarelor. Pertractarea procesului monstru al otrăvitoarelor din *H.-M.-Vásárhely* se va continua și se va termina în *Seghedin*, îndată-ce se va însănoțea pre-

sidenul tribunalului *Musko*, care e bolnav. Acuștele otrăvitoare au fost readuse earăși la *Seghedin*, legate în fiare și însoțite de un mare număr de geandarmi.

Di „Foaia pedagogică“ de sub redacțiunea profesorului *Dr. D. P. Barcianu* din Sibiu a apărut Nrul 6 cu cuprinsul: Formarea caracterului în școală, de *Dr. P. Șpar*, Modele de lecțiuni, de *Dr. D. P. Barcianu*, „O casă națională“, de *Dr. D. P. Barcianu*. Din literatura școlară, Informațiuni *Felurimi*, *Correspondența*.

Înțelegeri regretabile. Din *Șicul-mare*, protopresbiteratul *Bistriței* (*Transilvania*), ni-se scrie, că pacnicii parochieni gr-art. din localitate au ajuns la mari neînțelegeri din cauza locului, pe care se zideste noua biserică de acolo. Urmarea acestor neînțelegeri regretabile a fost, că mai multe zeci de credincioși s'au înștiințat de-a dreptul la biserica romano-catolică. Neobositul nostru protopop *S. Monda*, dînd de vestea acestor lucruri s'a grăbit însoțit de doi parochi din tract la fața locului unde i-a succedat aplanarea aproape a întreg conflictului. Într'aceea veneratul consistor din Sibiu exmite din partea sa pe cel mai arrogant și absolutistic protopop, pe *P. Măneguț*, din *M.-Oșorheiu*, și îl însărcinează cu luarea de informațiuni în cauză și a conlucrat la restabilirea armoniei din comună. Cei rătăciți s'au întors aproape toți la sinul bisericii noastre. Până aci toate bune. Părintele *Măneguț* acum însă și-a pus sateliții la cale să-l laude, să-i facă elogii, ca unuia, care prin puterea-i providențială a mîntuit naia bisericii noastre. Lucrul naibii însă, că *P. Măneguț* a trecut departe peste cerul seu de competență suspendînd din postul seu pe învățătorul și pe organele administrative din comuna bisericească, lucru ce era pe aci să provoace o nouă desbinare între noi, ceea-ce și urma, dacă superioritatea bisericească n'ar fi întervenit la timp și n'ar fi apostrofat după vrednicie pe îngâmfatul protopop.

Explosiune și moarte. Eri s'a întemplat o groaznică exploziune în fabrica de petrolu a societății căilor ferate din *Oravița*. Cinci oameni au rămas morți pe loc, șese înși sunt răniți de moarte și fabrica s'a dărîmat.

Medicul Korotnai osândit. Eri, în 29 l. c., judecătoria din Budapesta, ca al doilea for, a publicat sentința în contra criminalului medic *Korotnai Arpad*, care este condamnat la patru ani de temniță.

Necrolog. Din *Bucium-Poeni* se anunță moartea unui bărbat fruntaș *Nicolau Tandrău*, proprietar de mine. Fericitul a fost un bărbat zelos, plin de activitate atît ca tată de familie, cît și ca membru al comunei și bisericeii, fiind de față în ori-ce loc, unde îl chema binele obștesc. Ca membru al comitetului parochial, a fost un înțelept sfătuitor și un adevărat creștin și fiu acestei biserice; ear' ca metalurg a fost un bun cunoscător al acestui teren de lucrare, fiind ca conșot în mai multe societăți minerare din acest ținut, și drept dovadă este că în mai mulți ani a ocupat oficiul de „*oberhuthman*“ la mina „*Concordia*“.

Scandalul panama. Comisiunea camerei franceze, însărcinată cu studiarea afacerii *Arton*, a hotărît să suspende dreptul de imunitate privitor la cei trei deputați: *Boyer*, *Maret* și *Nuquet*, amestecați în odioasa afacere a panamei. Aceștia de sigur vor fi extradați și din partea camerei. Afară de ei se zice, că vr'o 28 de inși dintre foștii și actualii deputați figurează încă pe lista denunțătoare a lui *Arton*.

Învitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea trimestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an . . . . . fl. 10.—
Pe 1/2 an . . . . . „ 5.—
Pe 1/4 an . . . . . „ 2.50
Pe o lună . . . . . „ 1.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . . . franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 1 fl. 50 cr. pe an, avînd o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Duminca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“.

Posta redacțiunii.

Sph. Primit, azi merge răspuns.

Posta administrațiunii.

Dnii *Francisc Cosma Pebr.* Dela noi vi se trimite foaia regulat. Reclamați la posta de acolo.

ULTIME ȘTIRI

Grecii în Macedonia.

Atena, 30 Martie n.

O trupă de voluntari greci a trecut granița în Macedonia și a dat luptă contra altei trupe, comandate de un oficer german. Oficerul a fost rănit grav. Grecii s'au retras apoi îndărăt, aducînd cu ei și mai mulți prizonieri.

Volo, 30 Martie n.

Principele moștenitor *Constantin* a sosit aici pentru a lua comanda trupelor din Tesalia.

Măceluri.

Constantinopol, 30 Martie n.

După știrile autentice sosite la Poartă și la patriarh, măcelurile în *Tocat* au ținut 36 ore. Numărul armenilor măcelăriți este 4000.

La măceluri au luat parte și mulți soldați turci. Ambasadorii au trimis o comisie la *Tocat* și vor cere execuția sumară a capilor cari au condus măcelurile.

Atena, 30 Martie n.

Representanții marilor puteri lucrează la un proiect de ultimatum ce se va înainta atît guvernului otoman cît și celui din. Marile puteri vor cere ca ambele state să-și retragă îndată trupele dela frontiera Tesaliei. În caz contrar li se vor bloca toate porturile.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianu.

Nr. 1395—1897 fszb.

(41) 1—3

PUBLICAȚIUNE.

Prin aceasta se aduce la cunoștință, că comuna Sinna, aparținătoare de comitatul Sibiului, cercul Măreurei vinde prin licitațiune publică în 28 Aprilie 1897 la 10 oare a. m. în cancelaria comunală Sinna din pădurea de fag prețuită cu 111.000 fl. clasa de exploatare VI „Dosu lung” și „Dosu mocirle”.

Licitațiunea e verbală, însă se admit și oferte în scris provăzute cu timbru de 50 cr. și rادیu de 10% după prețul strigării; Ofertele au să se predea până la începerea licitațiunii la mâna subscrisului pretor cercual suprem.

Oferentele e obligat a declara în ofert, că condițiunile de licitațiune îi sânt cunoscute și se deobligă deplin acelora.

Prețul strigării e pe basa prețuiri 32.079 fl. — Licitanții sânt deobligati a depune un vadiu de 10% în bani sau în hârtii apte de cauțiune înainte de licitațiune.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea la subscrisul pretor cercual suprem și la primăria comunală în Sinna în oarele oficioase.

Măreurea, în 18 Martie 1897.

Pretor cercual suprem

MANGESIUS.

Împrumuturi de bani pe amortisare

Bani ieftini pe împrumut fără ca capitalul să fie plătit deosebit
cu dobândă de 4⁰/₀, 4¹/₂⁰/₀ și 5⁰/₀

Pe proprietate de pământ și case se dă pe lângă intabulare.
Se convertesc datorii mai vechi cu dobânde mai mari, bani gata
se pot scoate iute și punctual.

Mijlocește cumpărarea și vânzarea de case și pământuri.

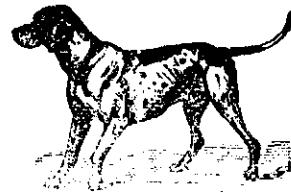
SZÜCS F. VILMOS

[22] 9—10

Ingatlan és földhitel kölcsön intézet
Széchenyi utca 1 sz. Neumann palota átellenében.

IULIU FEJER

LA
„CÂNELE ALB”

ÎN ARAD
strada bisericeii Nr. 1.

[20] 7—10

Neguțătorie de mărunțișuri

precum: poame uscate, vâpșele, semente ape minerale etc.

Are onoare a-și recomanda magasina s'a de: zahar, cafea, orez, macarone
italiane, din țerile interne și externe, etc. etc.

Poame meridionale: Malaga smochine-sultan, etc. etc.

Carneturi afumate de tot soiul de cel mai fin gust

Cașuri: Imperial de Limburg, din valea Emen, strachino
groier etc.

Thee: adevărată de Londra, caravan, pecco, suhong, mandarin,
orange, mărgel, cong, imperiale și de Victoria amestecate.

Rum echt Ananás, Iamaica, Cuba și Damarare și champagne
franceze și din țerile interne: Vinuri, cognac-uri, liquer-uri vin
bun dela firmele cu cele mai bune renume: Carol Andrényi și
fiu și A. Ielies & comp. oleu fin de Aix, Nizza, Imperial Iu-
mini, petrolu american, obicete de economie cu prețurile
cele mai moderate.

Comandele pentru provincie se execută atât prin postă, cât și prin
câile ferate, grabnic și punctual.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „Matilda” de Bodok

care după experiențele făcute la mai multe facultăți de medi-
cină s'au dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută
mai ales: la conturbări de mistuire, maladiile stomacului,
a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratoare etc.

BORVIZ DE PRIMUL RANG

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în
acid carbonic natural de un gust prea plăcut, va îndeplini chiar
și pretențiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă mi-
nerală.

Deposit în Sighișoara și Alba-Iulia:

la domnul I. B. Misselbacher sen., Cluj: Szegesvary és társai
Deva: Balog Gyula, Orăștie: Németh János; în Brașov de-
posit propriu strada Căldărarilor nr. 68, și se poate comanda
și de adreptul dela administrațiunea subsemnată.

Cu toată stima

Administrațiunea isvorului „MATILDA”:

29— [7]

Josef György,

(comit. Hâromszék). Bodok. (Transilvania).

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif Nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții: fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1.000.000. Circulația anuală fl. 15.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5%
interes fără privire la termenul de abzicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul se-
parat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc
îndată la prezentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momen-
tan după sosirea comandei.

35— [4]

Direcțiunea institutului.